Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2026/1835

24.7.2026.

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2026/1835

(2026. gada 20. jūlijs)

par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2024/1787 par metāna emisiju samazināšanu enerģētikas sektorā paredzēto sodu piemērošanu saistībā ar importētāju pienākumiem

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

(1) 2024. gada 4. augustā stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1787 ([1]) par metāna emisiju samazināšanu enerģētikas sektorā. Regula veicina uzticamu un stabilu datu vākšanu, kam būtu jāveido pietiekams pamats metāna emisiju monitoringam un pārredzamības nodrošināšanai, un vajadzības gadījumā paredz papildu darbības metāna emisiju turpmākai ierobežošanai.

(2) Ilgtermiņā Regulas (ES) 2024/1787 īstenošanas rezultātā panāktajam metāna emisiju samazinājumam pasaules naftas un gāzes sektorā būtu jāpalīdz nodrošināt piegādes drošību. Starptautiskās Enerģētikas aģentūras (*IEA*) nesenie konstatējumi ([2]) liecina, ka, novēršot noplūdes un sistemātisku novadīšanu atmosfērā un sadedzināšanu lāpā, varētu atbrīvot līdz 200 mljrd. m^3 gāzes. Tomēr tā pati analīze liecina, ka īstermiņā ir pieejami tikai 15 mljrd. m^3 gāzes lielākoties valstīs, kurās nav dzīvotspējīgu eksporta iespēju uz Savienību.

(3) Regulas (ES) 2024/1787 27. panta 1. punktā ir noteikts, ka importētājiem tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā tie ir iedibināti, katru gadu ir jāpaziņo metāna emisiju dati un jāsniedz informācija no valstīm un uzņēmumiem, kas eksportē uz Savienību, arī sīkāka informācija par to, vai un kā tie mēra un samazina savas metāna emisijas un ziņo par tām.

(4) Regulas (ES) 2024/1787 28. panta 1. punktā ir noteikts, ka importētājiem ir jāapliecina un jāziņo tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā tie ir iedibināti, ka to fosilās enerģijas piegādes līgumi aptver jēlnaftu, dabasgāzi vai ogles, kas saražotas saskaņā ar ražotāja līmenī piemērotajiem monitoringa, ziņošanas un verifikācijas pasākumiem, kuri ir līdzvērtīgi Regulā (ES) 2024/1787 noteiktajiem pasākumiem.

(5) Regulas (ES) 2024/1787 29. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts, ka importētājiem un Savienības ražotājiem ir jāziņo tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā tie ir iedibināti, par Savienības tirgū laistās jēlnaftas, dabasgāzes un ogļu ražošanas metāna intensitāti.

(6) Regulas (ES) 2024/1787 28. panta 1. punktā un 29. panta 1. punkta pirmajā daļā noteiktos pienākumus piemēro līgumiem, kas noslēgti vai atjaunoti 2024. gada 4. augustā vai pēc tam. Attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti pirms minētā datuma, importētājiem ir pienākums darīt visu saprātīgi iespējamo, lai līgumos pieprasītu ražotāja līmenī veikto monitoringa, ziņošanas un verifikācijas pasākumu līdzvērtību saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1787 28. panta 2. punktu, un ziņot par Savienības tirgū to laistās jēlnaftas, dabasgāzes un ogļu produkcijas metāna intensitāti saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1787 29. panta 1. punkta otro daļu.

(7) Regulas (ES) 2024/1787 33. panta 1. punkts prasa dalībvalstīm paredzēt noteikumus par sodiem, ko piemēro par minētās regulas pārkāpumiem, un pieņemt visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to piemērošanu. Līdz šim tikai neliela daļa dalībvalstu ir paziņojušas Komisijai par savu sodu režīmu.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1787 (2024. gada 13. jūnijs) par metāna emisiju samazināšanu enerģētikas sektorā un ar ko groza Regulu (ES) 2019/942 (OV L, 2024/1787, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj).

([2]) *IEA Global Methane Tracker 2026*, 4. lpp.

(8) Regulas (ES) 2024/1787 33. panta 2. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina kompetentajām iestādēm pilnvaras piemērot vismaz konkrētus administratīvos sodus un pasākumus par minētās regulas 27. panta 1. punktā, 28. panta 1. un 2. punktā un 29. panta 1. punktā noteikto importa prasību pārkāpumiem, ar noteikumu, ka šādi pasākumi vai sodi neapdraud energoapgādes drošību.

(9) Turklāt Regulas (ES) 2024/1787 33. panta 7. punkta i) apakšpunkts ļauj dalībvalstīm ņemt vērā jebkādus citus atbildību pastiprinošus vai mīkstinošus faktorus, kas attiecas uz lietas apstākļiem, tostarp trešo personu darbības.

(10) Kopš 2026. gada 27. februāra akūtu ģeopolitisku un ekonomisku traucējumu dēļ ir slēgts Hormuza šaurums, kas globālās enerģijas tirdzniecības kontekstā ir nozīmīgs jūrasceļš. Tiek plaši uzskatīts, ka šie ir lielākie traucējumi, kas kopš enerģētikas krīzes 20. gadsimta septiņdesmitajos gados ietekmējuši enerģijas piegādes pasaulē, un lielākie traucējumi pasaules naftas tirgus vēsturē.

(11) Traucējumi Tuvajos Austrumos atstāj dziļu un ilgstošu negatīvu ietekmi uz pasaules un Eiropas enerģijas tirgiem. Tie skāruši aptuveni 20 % no globālās sašķidrinātās dabasgāzes (*LNG*) piegādes ([3]) un 25 % no globālās naftas jūras tirdzniecības ([4]). Tādējādi paredzamais *LNG* piegādes pieaugums 2026.–2027. gadā nenotiks un *LNG* piegāžu pārsātinājums nav gaidāms vismaz vēl divus gadus, radot saistītos piegādes drošības un cenu spiediena riskus ([5]). Naftas sektorā kopējais naftas eksporta kritums pārsniedz 13 mb dienā un saistītā ražošanas apcirpšana un energoinfrastruktūras bojājumi reģionā radījuši kumulatīvo piegādes kritumu aptuveni 3 miljardu barelu apmērā, kas ietver paredzamo kritumu pēckonflikta posmā, kad ražošana tiks pakāpeniski kāpināta ([6]). Ārpus Persijas līča reģiona esošie piegādātāji *LNG* un naftas piegāžu deficītu ir spējuši kompensēt tikai ierobežotā apmērā. Kaitējums Persijas līča reģiona energoinfrastruktūrai, laiks, kas vajadzīgs infrastruktūras darbības atsākšanai, un pakāpeniskā saspīlējuma mazināšana, ir faktori, kas visi kopā, visticamāk, paildzinās piegāžu nepietiekamību un nenoteiktību globālajos enerģijas tirgos. Tādējādi paredzams, ka šāda situācija aizvien būs vērojama arī pēc Hormuza šauruma pilnīgas un stabilas atkalatvēršanas.

(12) Ņemot vērā bažas par ilgstošu piegādes deficītu, gāzes un naftas cenas ir sasniegušas augstāko līmeni kopš krīzes, ko izraisīja Krievijas pilna mēroga iebrukums Ukrainā 2022. gada februārī. *Brent* jēlnaftas cenas 2026. gada 8. martā pirmo reizi četru gadu laikā pārsniedza 100 USD par barelu, 2026. gada 31. martā sasniedzot augstāko cenu – 118 USD par barelu. Dabasgāzes cenas 2026. gada 19. martā pieauga līdz 62 EUR/MWh. Lai gan 2026. gada jūnijā naftas cenas turējās ap 80 USD par barelu un gāzes cena bija 42 EUR/MWh, svārstīgums saglabājas.

(13) Savienība savu vajadzību nodrošināšanai paļaujas uz pasaules naftas un gāzes tirgiem. Tuvo Austrumu krīzes dēļ globālajos naftas un gāzes tirgos piegādes ievērojami sarūk. Lai Savienības patērētājus un uzņēmumus neskartu piegāžu deficīts, kas paaugstina un destabilizē enerģijas cenas, Savienībai ir jānodrošina uzticams un nepārtraukts fosilo degvielu imports no citiem reģioniem.

(14) Regula (ES) 2024/1787 nenosaka ierobežojumus enerģijas importam Savienībā. Tomēr minētās regulas 27. panta 1. punktā, 28. panta 1. un 2. punktā un 29. panta 1. punktā noteikto pienākumu neizpildes gadījumā var tikt piemēroti sodi. Dalībvalstu kompetentajām iestādēm ir zināma rīcības brīvība attiecībā uz to, vai un kādā mērā piemērot sodus par Regulas (ES) 2024/1787 pārkāpumiem, jo īpaši, lai nodrošinātu, ka šādu sodu piemērošana vai ar atbildību saistītie riski saskaņā ar minēto regulu neapdraud energoapgādes drošību.

([3]) Ziņojums par gāzes tirgu, 2026. g. 2. cet. – Analīze – *IEA*, 6. lpp.
([4]) Hormuza šaurums – Par mums – *IEA*.
([5]) Ziņojums par gāzes tirgu, 2026. g. 2. cet., 8. lpp.
([6]) Saskaņā ar *IEA* ziņojumu par naftas tirgu, kas publicēts 2026. gada 14. aprīlī, sagaidāms, ka globālā naftas piegāde 2026. gadā samazināsies par 3,9 mbbl dienā jeb kopumā par 1 423 miljoniem barelu.

(15) Saistībā ar pašreizējo piegādes krīzi Regulas (ES) 2024/1787 33. pantā dalībvalstīm paredzētā elastība attiecībā uz sodu piemērošanu tiek uzskatīta par faktoru, kas palielina juridisko nenoteiktību. Importētāji kā būtisku riska faktoru, kas liedz parakstīt vai atjaunot līgumus par piegādi uz Savienību un palielina esošo piegādes līgumu izbeigšanas risku, ir norādījuši to, ka lielākajā daļā dalībvalstu pašlaik nav izveidots sodu režīms un tādējādi nav iespējams novērtēt risku, ka varētu netikt izpildītas Regulā (ES) 2024/1787 noteiktās importa prasības.

(16) Priekšstats par juridisko nenoteiktību attiecībā uz visā Savienībā piemērojamiem sodu režīmiem tiktu kliedēts, ja visas dalībvalstis pieņemtu valsts sodu režīmus. Skaidrs noteikumu kopums visās dalībvalstīs un visā Savienībā saskaņota pieeja lielā mērā novērstu nenoteiktību, jo būtu noteikti precīzi nosacījumi un precīzi sodi, ko piemēro dažādās valstu jurisdikcijās.

(17) Regulas (ES) 2024/1787 33. panta 2. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāgādā par to, lai sodu piemērošana neapdraudētu energoapgādes drošību. Gāzes sektorā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/1938 ([7]) mērķis ir novērst iespējamus gāzes piegādes traucējumus valsts un reģionālā līmenī un reaģēt uz tiem. Regulas (ES) 2017/1938 11. pantā ir noteikti krīzes līmeņi, ko aktivizē saistībā ar tādiem notikumiem vai norādēm par iespējamiem notikumiem kā, piemēram, gāzes piegādes traucējumi vai ārkārtīgi liels gāzes pieprasījums, kas var veicināt vai var izraisīt būtisku gāzes piegādes situācijas pasliktināšanos. Ja ir izsludināts kāds no krīzes līmeņiem, dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt, ka netiek ieviesti nekādi pasākumi, kas kādā brīdī nepamatoti ierobežo gāzes plūsmu iekšējā tirgū, un netiek ieviesti nekādi pasākumi, kas varētu nopietni apdraudēt gāzes piegādes situāciju citā dalībvalstī. Naftas sektorā Padomes Direktīvā 2009/119/EK ([8]) ir paredzēti noteikumi, kuru mērķis ir nodrošināt augstu naftas piegādes drošības līmeni, izmantojot uz solidaritāti balstītus mehānismus, pieprasot dalībvalstīm uzturēt jēlnaftas vai naftas produktu obligātas rezerves un ieviešot nepieciešamos procesuālos līdzekļus nopietna deficīta situācijas risināšanai.

(18) Lai gan spēkā esošie noteikumi par gāzes un naftas piegādes drošību paredz galvenos elementus piegādes drošības risku novērtēšanai, šādu risku izvērtējums var atšķirties, ja to veic katra dalībvalsts atsevišķi. Lai gan Savienības energoapgādes drošība pagaidām ir saglabāta, krīze Tuvajos Austrumos ir radījusi kaitējumu, kura sekas aizvien ir manāmas un, visticamāk, apdraudēs energoapgādes drošību visā Savienībā, ja piegāde tiks novirzīta uz citiem tirgiem, un tādēļ sodu piemērošanai ir vajadzīga koordinēta pieeja visās dalībvalstīs. Tāpēc šā ieteikuma mērķis ir palielināt skaidrību un juridisko noteiktību attiecībā uz Regulas (ES) 2024/1787 33. panta 2. punkta īstenošanu saistībā ar krīzi Tuvajos Austrumos.

(19) Lai neapdraudētu energoapgādes drošību, kā paredzēts Regulas (ES) 2024/1787 33. panta 2. punktā, un lai novērstu to, ka Savienības patērētājus un uzņēmumus skar iespējams energoapgādes deficīts, kas paaugstina cenas, dalībvalstīm uz ierobežotu laiku nebūtu jāpiemēro Regulas (ES) 2024/1787 33. panta 5. punkta m), n) un o) apakšpunktā paredzētie sodi, izņemot gadījumos, kad minētie pienākumi tiek pārkāpti krāpnieciskos nolūkos. Tam būtu jāpalīdz nodrošināt, ka importētāji noslēdz piegādes līgumus nākamajam periodam, nebaidoties, ka tiks piemēroti sodi, konstatēta neatbilstība vai noteikta atbildība, vienlaikus turpinot veikt nepieciešamās darbības, lai panāktu atbilstību Regulā (ES) 2024/1787 noteiktajām importa prasībām.

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1938 (2017. gada 25. oktobris) par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 994/2010 (OV L 280, 28.10.2017., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj).

([8]) Padomes Direktīva 2009/119/EK (2009. gada 14. septembris), ar ko dalībvalstīm uzliek pienākumu uzturēt jēlnaftas un/vai naftas produktu obligātas rezerves (OV L 265, 9.10.2009., 9. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/119/oj).

(20) Vienlaikus labvēlības periodam, kurā sodus nepiemēro, nevajadzētu pārsniegt to, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu, ka līgumi tiek noslēgti par pietiekamiem apjomiem, kas vajadzīgi, lai novērstu piegādes deficītu, ko izraisījusi pašreizējā krīze. Saskaņā ar pašreizējām prognozēm piegādes deficīts globālajos gāzes un naftas tirgos, visticamāk, turpināsies, un tiek prognozēts, ka bojātās infrastruktūras atjaunošana Tuvajos Austrumos ilgs no trim līdz pieciem gadiem ([9]). Jaunākā informācija par līgumu slēgšanu ([10]) par naftas un gāzes apjomiem liecina, ka līgumiska aktivitāte ir samazinājusies attiecībā uz nesen parakstītiem piegādes apjomiem 2029. un 2030. gada periodā; šie apjomi šķiet mazāki, nekā paredzamās trīs gadu piegādes, pamatojoties uz nākotnes piegādes līkni tirgū, kas darbojas normālos apstākļos. Piemēram, nesen parakstīto dabasgāzes līgumu īpatsvars kopējā līgumu skaitā laikposmā no 2028. līdz 2029. gadam ir sarucis par vairāk nekā 10 %, kas liecina par iespējamiem šķēršļiem līgumu slēgšanai. Tieši globālo naftas un gāzes tirgu elastība kā amortizators ļauj ātri reaģēt uz jebkuru krīzes situāciju. Šī elastība ir jāsaglabā. Trīs gadu labvēlības periods palīdzētu nodrošināt darbību nepārtrauktību, nesaasinot jēlnaftas piegādes spriedzi, ko rada samazinātas piegādes no Persijas līča.

(21) Tāpēc Komisija uzskata par lietderīgu, ka dalībvalstis nepiemēro Regulas (ES) 2024/1787 33. panta 5. punkta m), n) un o) apakšpunktā paredzētos sodus par 2027., 2028. un 2029. gadā veicamo pienākumu pārkāpumiem.

(22) Nosakot labvēlības periodu, kurā sodus nepiemēro, varētu palielināties risks, ka importētāji nepildīs tiem noteiktos monitoringa, ziņošanas un verifikācijas pienākumus saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1787. Tomēr, ņemot vērā pašreizējās krīzes izraisīto globālo energoapgādes deficītu un sīvo konkurenci par pieejamajām kravām, šāds labvēlības periods, kas stingri aprobežojas ar to, kas nepieciešams krīzes seku mazināšanai, un izslēdz krāpniecisku pārkāpumu gadījumus, nav nesamērīgs ar izrietošo risku, ka minētie pienākumi netiks pietiekami izpildīti.

(23) Šajā ieteikumā ir vienīgi ierosināts labvēlības periods, kurā nepiemēro konkrētus sodus vai atbildību, ņemot vērā aprakstītos īpašos apstākļus un nosacījumus. Lai arī dalībvalstīm tiek ieteikts nepiemērot Regulas (ES) 2024/1787 33. panta 5. punkta m), n) un o) apakšpunktā paredzētos saistītos noteikumus par sodiem, minētās regulas 27. panta 1. punktā, 28. panta 1. un 2. punktā un 29. panta 1. punktā noteiktos pienākumus turpina piemērot. Dalībvalstīm šajā laikposmā būtu aktīvi jāuzrauga un jāstimulē atbilstības panākšana. Šis ieteikums neliedz dalībvalstīm tādu pašu labvēlības periodu attiecībā uz sodiem piemērot Savienības ražotājiem, ja tās uzskata, ka minēto sodu piemērošana līdzīgi varētu apdraudēt energoapgādes drošību.

(24) Šis ieteikums neliedz dalībvalstīm noteikt valsts sodu režīmu saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1787 33. pantu. Normālos tirgus apstākļos un tad, ja nepastāv risks energoapgādes drošībai, un ārpus šā ieteikuma darbības jomas dalībvalstis par Regulas (ES) 2024/1787 pārkāpumiem var piemērot iedarbīgus, samērīgus un atturošus sodus. Konkrētam pārkāpumam piemērojamo sodu apmērs, smagums un būtība būtu jānosaka, ņemot vērā vismaz 33. panta 7. punktā izklāstītos faktorus. Dalībvalstis tiek mudinātas prioritārā kārtā izveidot savus valsts sodu režīmus,

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

Komisija iesaka dalībvalstīm nepiemērot Regulas (ES) 2024/1787 33. panta 5. punkta m), n) un o) apakšpunktā paredzētos sodus par importētāju 2027., 2028. un 2029. gadā veicamo pienākumu pārkāpumiem, izņemot gadījumos, kad minētie pienākumi netiek pildīti krāpnieciskos nolūkos. Dalībvalstīm šajā laikposmā būtu aktīvi jāuzrauga un jāstimulē atbilstības panākšana.

([9]) Sk. *Qatar Energy* 2026. gada 19. marta paziņojumu.
([10]) Komisijas dienestu novērtējums, pamatojoties uz *Cedigaz, Bloomberg New Energy Finance, London Stock Exchange Group* sniegto informāciju.

Saistībā ar pārskatīšanu, ko veic saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1787 36. pantu, Komisija līdz 2028. gada 1. janvārim uzrauga un pārskata šā ieteikuma piemērošanu.

Briselē, 2026. gada 20. jūlijā

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Dan JØRGENSEN